

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

HANDBOK KRISBEREDSKAP – VISBY AIRPORT

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

Litteraturförteckning

- Crisis management policy, Swedavia, dok.nr: D 2014-000436
- Riktlinjer för krisledning inom Swedavia, dok.nr: D 2014-000437
- Räddningstjänstplan för Visby Airport, dok.nr: LS 2017-000560
- Rutin Krisledning Visby Airport

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

Innehåll

1	FÖRORD	5
2	INLEDNING.....	6
2.1	Syfte och mål	6
2.2	Mål.....	6
2.3	Principer och utgångspunkter för krisledning.....	6
3	ORGANISATION OCH LEDNING	8
3.1	Inledning	8
3.2	Operativ krisledning.....	8
3.2.1	Återgång till normal operativ drift.....	9
3.2.2	Flygplatsräddningstjänsten	9
3.3	Strategisk krisledning.....	10
3.4	Bedömning av händelsens krisnivå.....	12
3.5	Utalarmering	12
4	BEMANNING OCH ARBETSBEKRIVNINGAR	13
4.1	Bemanning	13
4.2	Jour och beredskap.....	13
4.3	Stabsmetodik.....	13
4.3.1	Lägesbild	14
4.4	Rollbeskrivningar.....	14
4.4.1	Beslutsfattare	14
4.4.2	Stabschef.....	14
4.4.3	Operativ samordnare.....	15
4.4.4	Dokumentation	15
4.4.5	Verksamhetsanalys	15
4.4.6	Extern samverkan	15
4.4.7	HR.....	16
4.4.8	Logistik.....	16
4.4.9	Jourhavande kommunikationsansvarig (JK).....	16
4.4.10	Övriga viktiga befattningar på Visby Airport på minutoperativ nivå.....	17
5	SAMVERKAN.....	18
5.1	Samverkan med externa parter.....	18
5.1.1	Flygtrafikledningen	18
5.1.2	Flygbolag	18
5.1.3	Handling och expeditionstjänst	18
5.1.4	Kommunal räddningstjänst.....	19
5.1.5	Bevakningsentreprenör.....	19
5.1.6	Polismyndigheten	19
5.1.7	Landsting och sjukvård.....	20
5.1.8	SOS Alarm.....	20
5.1.9	Rättsmedicinalverket	20
5.1.10	Region Gotland.....	20
5.1.11	Länsstyrelsen	23
5.1.12	Statens haverikommission, SHK	23

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.1.13	Sjöfartsverket – Sjö- och flygräddningscentralen Joint Rescue Coordination Centre (JRCC).....	23
5.1.14	Tullverket	24
5.1.15	Försvarsmakten.....	24
5.1.16	Hyresgäster	24
5.1.17	Resenärer och besökare	24
5.1.18	GOTSAM (Krissamverkan Gotland).....	24
5.1.19	Övriga aktörer.....	25
5.2	Psykologiskt och socialt stöd för resenärer.....	25
5.2.1	Swedavias roll	25
5.2.2	Kommunens roll	26
5.2.3	Psykiskt och socialt omhändertagande - Posom.....	26
5.2.4	Handling och expeditionstjänst	26
6	LOKALER OCH TEKNISK UTRUSTNING.....	27
6.1	Brytpunkt	27
6.2	Ledningsplats	27
6.3	Lokaler/utrymmen för krisledning.....	27
6.4	Reservlokal för krisledning.....	27
6.5	Lokaler/utrymmen lämpade för press och media.....	27
6.6	Skadeplats	27
6.7	Lokaler/utrymmen lämpade för lätt skadade och oskadade passagerare	28
6.8	Lokaler/utrymmen lämpade för anhöriga	28
6.9	Lokaler/utrymmen lämpade för återförening	28
6.10	Lokaler/utrymmen lämpade för avlidna.....	29
6.11	Lokaler/utrymmen lämpade för flygbolag	29
6.12	Lokaler/utrymmen för gods	29
6.13	Övriga lokaler/utrymmen.....	30
6.14	Kommunikation och sambandsmedel.....	30
7	ÖVNING OCH UTBILDNING.....	31
7.1	Utbildningsverksamhet	31
7.1.1	Kunskapsnivå 1 – Faktakunskaper	31
7.1.2	Kunskapsnivå 2 – Förståelse	31
7.1.3	Kunskapsnivå 3 – Tillämpning.....	32
7.2	Övningsverksamhet.....	32
7.2.1	Färdighetsnivå 1 – Med handledning, informativ och lärande aktivitet	32
7.2.2	Färdighetsnivå 2 – Självständigt genomförd aktivitet	33
7.2.3	Färdighetsnivå 3 – Med förtrogenhet och utan begränsningar genomföra aktiviteter	33
8	KRISKOMMUNIKATION.....	34
9	REVISIONSPLAN.....	35
10	ORDLISTA.....	36
	BILAGA 1 UPPSTÄLLNINGSPLOTS FÖR HOTAT ELLER KAPAT FLYGPLAN... 39	

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

BILAGA 2 TELEFONLISTA 40**1 FÖRORD**

Trots flygets höga säkerhetsnivå kan händelser ändå inträffa som medför allvarliga händelser och kriser. Det är omöjligt att kunna förutse alla händelser som kan påverka Swedavia och Swedavias flygplatser. Exempel på händelser som är svåra att förutse är följderna av tsunami-katastrofen 2004. Ett annat exempel är den isländska vulkanen Eyjafjallajökull som under 2010 spred vulkanisk aska över Europa vilket stoppade en stor del av flygtrafiken. Ytterligare exempel som inträffat nyligen är terrorattentaten på flygplatserna i Bryssel och Istanbul under 2016.

Swedavia ska ha en beredskap att kunna hantera olika typer av uppkomna händelser såsom allvarliga händelser och kriser. Om en allvarlig händelse eller kris trots våra ansträngningar ändå inträffar, har Swedavia ett ansvar att snabbt agera och vara professionella och uthålliga i åtgärdsarbetet. Det övergripande syftet är ju att flygplatsen ska kunna återuppta driften så snart som möjligt.

Krishantering kan även ses ur ett affärsperspektiv där åtgärder genomförs i syfte att minimera kostnader eller intäktsbortfall. EG-förordningar ur ett passagerarrättighetsperspektiv ger även en inriktning på flygplatsernas krisberedskap.

Denna Handbok krisberedskap är framtagen med bakgrund i kravbilden som sätts av EASA m.fl. men även med bakgrund i erfarenheter av inträffade händelser i omvärlden samt inom Swedavia. Denna handbok, tillsammans med övriga dokument för krisledning inom Swedavia samt utgör stöd för ledare och medarbetare. Det är viktigt att ledare och medarbetare i organisationen fördjupar förberedelserna för att kunna hantera allvarliga händelser och kriser på ett effektivt sätt.

Ort Datum

Gunnar Jonasson, Flygplatschef

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

2 INLEDNING

2.1 Syfte och mål

Syftet med denna handbok är att beskriva och sammanställa viktig information om hur krishantering går till på Visby Airport.

2.2 Mål

Det koncernövergripande målet är att inga haverier eller allvarliga tillbud som är orsakade av Swedavia, ska inträffa på våra flygplatser. Om så ändå sker, eller några andra allvarliga händelser eller kriser som påverkar bolaget, ska Swedavia som bolag och dess flygplatser ha en god förmåga till krisledning och krishantering. En god krishanteringsförmåga förutsätter en hög krisberedskapsförmåga och etablerade former för samverkan.

Det övergripande målet för Visby Airports krishantering är att genom sitt agerande bidra till att människoliv kan räddas, skador lindras och att samhällets totala insats blir effektiv. Flygplatsens uppgift är att bedriva sin krishantering på ett sådant sätt att verksamheten kan återgå till normala förhållanden så snart det är möjligt.

Mer detaljerade mål för Swedavia är:

- Bidra till att återta kontrollen över händelseutvecklingen
- Minimera skador och konsekvenser på egendom som tillhör Swedavia
- Bidra till att minimera trafikstörningar inom luftfarten
- Minimera belastningen på Swedavias personal
- Vidmakthålla förtroendet för Swedavia

2.3 Principer och utgångspunkter för krisledning

Med kris avses en händelse som kraftigt avviker från det normala, beräknas få mycket stora konsekvenser för flygplatsdriften, utgör en mycket allvarlig risk för eller hot mot människors liv och fysiska eller psykiska hälsa och där redan inkallade resurser inte räcker till.

Swedavias värderingar *Pålitliga, Engagerande, Nyttänkande* och *Välkomnande* gäller i ordinarie drift liksom i kris. Utöver dessa ska vårt agerande, i vardag som i kris, även präglas av följande inriktning och principer:

- En snabbt etablerad och sammanhållen ledning inom Swedavia med en tydlig rollfördelning mellan lokal (operativ) och strategisk (koncern) nivå.

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

- Samverkan och samordning med andra aktörer på olika nivåer inom flygbranschen och i samhället generellt.
- Snabb etablering av lokala funktioner samt samverkansaktörer på den berörda flygplatsen för att omhänderta tillströmmande drabbade flygresenärer och deras anhöriga, övriga mötande, press, egen personal och övriga.
- Ansvarsprincipen bygger på de ordinarie organisationsstrukturerna och innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden också har ansvaret under en krissituation.
- Försiktighetsprincipen innebär att när lägesbilden initialt är oklar, är det bättre att larma och sammankalla krisledningsorganisationen en gång för mycket än en gång för lite.
- Utöver dessa principer betonas i hela svenska krisberedskapssystemet även vikten av samverkan och att vara handlingskraftig.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

3 ORGANISATION OCH LEDNING

3.1 Inledning

En flygplats arbetar främst med det operativa perspektivet, antingen minutoperativt eller flygplatsoperativt (dvs. lite mer långsiktigt). I vardagen som vid en allvarlig händelse eller kris utövas operativ (flygplatsnivå) och strategisk (koncernnivå) ledning inom Swedavia. Flygplatsens krisledningsorganisation byggs upp enligt en koncerngemensam funktionsstruktur, men efter lokala förutsättningar.

3.2 Operativ krisledning

Flygplatsens krisledningsorganisation ska kunna aktiveras skyndsamt vid behov för att kunna hantera en händelse som kräver särskild hantering. Beroende på flygplatsens storlek och vilken händelse som inträffat kan krisledningsorganisationen verka parallellt med den ordinarie driftsorganisationen. Om händelsen är av så omfattande karaktär att det inte finns någon möjlighet till operativ drift, leder den hela flygplatsverksamheten. Krisledningsorganisationen har dock alltid ett högre beslutsmandat än den ordinarie organisationen för att säkerställa resurstillgången för hanteringen av händelsen. Organisationen anpassas efter hur beslutsfattaren vill använda organisationen i enlighet med den generiska modellen.

Krisledning på flygplatsoperativ nivå kan avse ledning av enbart egna funktioner på övergripande nivå, men kan också omfatta en utbredd samverkan både med kommersiella aktörer och med samhällsaktörer. Den flygplatsoperativa krisledningsstaben ska formulera mål och uppdrag till krisledningsorganisationen. Det kan innebära att anpassa insatsen, skapa handlingsfrihet och ta tillvara synergieffekter men även att reducera oklarheter och osäkerheter.

Den flygplatsoperativa krisledningsnivån arbetar främst i de längre tidsskalorna men måste också kunna arbeta i kortare perspektiv och besluta om viktiga detaljer. Händelser kan uppkomma snabbt och under en pågående allvarlig händelse kan situationer uppstå oväntat och kräva omprioriteringar.

Den flygplatsoperativa krisledningsnivån kan arbeta med en mängd frågor bl.a. med att:

- Bedöma situationens innebörd och krav
- Bygga och skapa en lägesbild samt att skapa en gemensam lägesuppfattning på de olika ledningsnivåerna
- Bedöma lägesutvecklingen och analysera ett förlopp
- Övergripande prioriteringar
- Göra skedes- och etappindelningar
- Resursfrågor

Enhet
Visby

 Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

 Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

- Samverkan och samordning
- Informationsverksamhet
- Om Swedavia även hanterar handling och expeditionstjänst på flygplatsen ska de åtaganden som vi förbundet oss genom avtal till flygbolag i form av omhändertagande av drabbade etc, utföras
- Psykosocialt omhändertagande av Swedavias personal
- Dokumentation av in- och utkommande informationsflöden och av staben fattade beslut

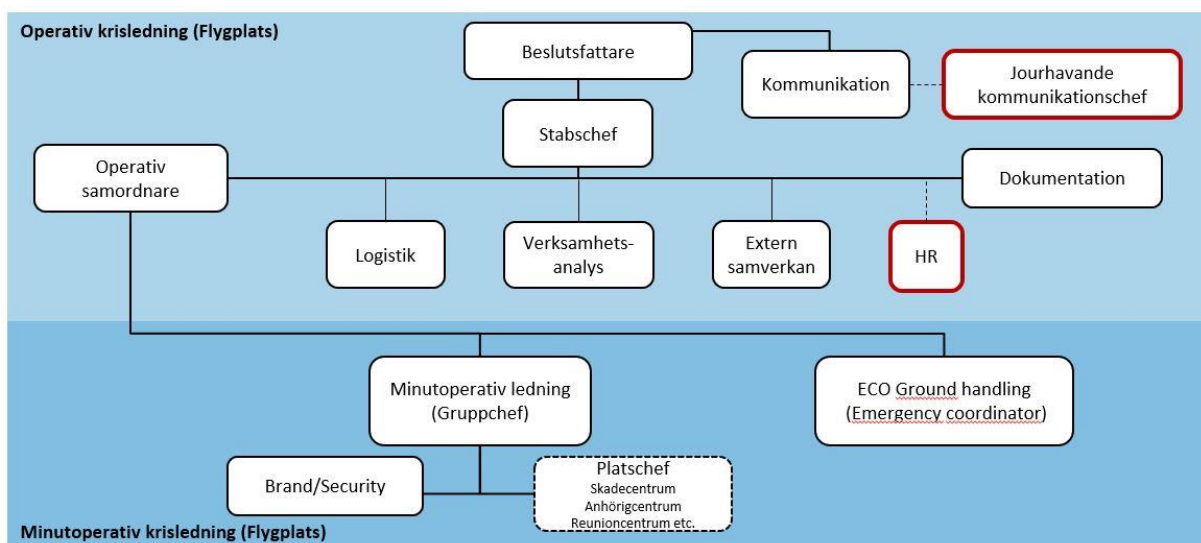

Bild 1. Krisledningsorganisationen på Visby Airport.

3.2.1 Återgång till normal operativ drift.

Beslutsfattaren avgör när hanteringen av händelsen skall återlämnas till den ordinarie verksamheten och verksamheten ska återgå till normal drift. Stabens avveckling sköts av Stabschefen enligt checklista i Handbok för krisledning.

3.2.2 Flygplatsräddningstjänsten

Flygplatsräddningstjänsten är utformad som en integrerad räddningstjänst där personalens arbetsuppgifter är inom operations på flygplatsen.

Under beredskapshållningen är personal verksam inom andra funktioner på flygplatsen såsom security och ramp. Den operativa räddningsorganisationen består av 1st insatsledare + 4st flygplatsbrandmän vid ordinarie öppethållandetid.

Flygplatsens räddningstjänstansvar är enligt 2 kap. 4 § Lag om skydd mot olyckor

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

(2003:778) att hålla personal och egendom (räddningsfordon och materiel) för räddningsinsatser kopplade till flygverksamheten inom flygplatsen och dess närområde. Huvuduppgiften för flygplatsens räddningstjänst är att rädda liv i samband med luftfartsolycka,

3.3 Strategisk krisledning

Den strategiska krisledningen utgörs av VD som ytterst ansvarig för Swedavia. Den strategiska krisledningsgruppen benämns VD-Krisledningsgrupp (VD-KL). VD-KL aktiveras vid allvarliga händelser eller kriser när en eller flera flygplatser berörs samt när det finns behov av strategisk ledning och samordning. Strategisk ledning handlar som regel om förhållanden som är långsiktiga, abstrakta, komplexa och dynamiska.

Vid en akut händelse träder VD-KL i funktion på uppdrag av VD eller koncernansvarig Security & Safety alternativt den av VD utsedd person. Gruppen sätts samman efter behov och varierar i storlek beroende på händelse och omfattning (inklusive vilka Task Forces¹ som behöver kallas in). Inriktningen är att hålla VD-KL så liten och effektiv som möjligt. VD-KL:s grundorganisation utgörs av koncernansvarig Security & Safety och Koncernkommunikation samt Dokumentation.

VD-KL leds av en Beslutsfattare. Stab till beslutsfattaren utgörs främst av medarbetare på Swedavias koncernstab samt vid behov övriga medarbetare. Beslutsfattaren rapporterar till VD.

Om inget anges är flygplatsernas kontaktperson på koncernnivå Swedavias säkerhetsdirektör (en av VD-KL:s utsedda Beslutsfattare).

¹ En Task Force är en för ändamålet ihopsatt gruppering av personer med särskild kompetens som arbetar med en särskild fråga under en begränsad tid i syfte att förbättra beslutsfattarens underlag för beslut. Det behöver inte nödvändigtvis röra sig om ren krishantering utan hantering och uppföljning av en händelse som kan få påverkan på Swedavias verksamhet eller att skapa och upprätthålla en övergripande lägesbild inom koncernen över tid.

Enhet
Visby

 Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

 Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

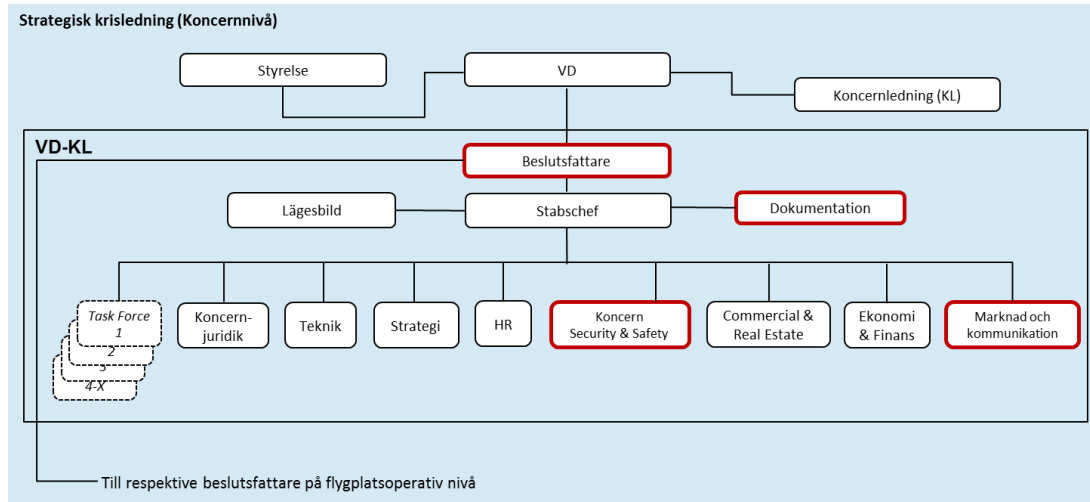

Bild 2. En generisk modell för fullt utbyggd krisledningsorganisation på strategisk nivå.

VD-KL arbetar bl.a. med följande uppgifter:

- Följa upp konsekvenser på koncernnivå av en händelse
- Strategiska prioriteringar och omDispositioneringar av personella och materiella resurser inom koncernen
- Eventuella avvikelser från koncernpolicy och andra styrdokument
- Ramar (t.ex. befogenheter, resurser, uppgifter) för enheterna i koncernen
- Åtgärder som innebär avsevärda personella, materiella eller ekonomiska åtaganden för koncernen
- Inriktning för återställande och återuppbyggnad som är av mer övergripande art
- Nationella och internationella kontakter på strategisk respektive koncernnivå

VD-KL ska kontinuerligt samverka med Swedavias styrelse. Om inget annat anges sker samverkan med Styrelsen via VD. Styrelsen ska kontaktas snarast efter inträffad händelse som anses beröra Styrelsen och avstämningar och avrapporteringar sker löpande. Övriga samverkanspartners (som inte berör flygplatsoperativa frågor) är bl.a.:

- Regeringskansliet
- Transportstyrelsen
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
- Central ledning för flygbolag i strategiska frågor

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

3.4 Bedömning av händelsens krisnivå

Visby Airport har två krisnivåer. Bedömningsläge och Stabsläge. Bedömning av händelsens krisnivå görs av flygplatschefen eller dennes ersättare. Hantering av bedömningen beskrivs i flygplatsens Handbok för krisledning.

3.5 Utalarmering

Flygplatsen använder utalarmeringssystemet LEKAB för att larma medlemmar i krisledningsstaben samt övriga nyckelpersoner vid en krishändelse.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

4 BEMANNING OCH ARBETSBESKRIVNINGAR

4.1 Bemanning

På flygplatsen finns några viktiga operativa roller som har betydelse för krisorganisationen:

ADO	Ansvarar för den minutoperativa driften på flygplatsen
Insatsledare	Ansvarar för räddningsinsats och hantering av brandlarm i byggnader. Innehar rollen som Jourhavande säkerhetschef, JS
Emergency Coordinator (ECO)	Representant från Ground handling som ansvarar för koordinering med flygbolaget vid en krishändelse
Säkerhetsvakt 22:an	Säkerhetspersonal som ansvarar för bevakningen av flygplatsen

4.2 Jour och beredskap

På flygplatsen har en personal med fältutbildning beredskap när flygplatsen är stängd. Syftet med beredskapen är främst att kunna öppna flygplatsen under icke öppettider om behov finns. Personalen med beredskap har 1h inställetid från larm. Övriga ärenden tas emot av personalen med beredskap som vidarebefordrar information till berörda inom flygplatsens organisation.

4.3 Stabsmetodik

I nedan rollbeskrivningar ingår instruktioner för hur respektive roll ska utföra sina arbetsuppgifter. Stabsmetodik går bl.a. ut på att:

- Följa händelseutvecklingen
- Leda verksamheten
- Inhämta underlag för beslut
- Omsätta beslut
- Skapa en lägesbild
- Planera för olika händelseutvecklingar
- Delge organisationen
- Följa upp och utvärdera beslut och insatser

Enhet
Visby

 Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

 Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

4.3.1 Lägesbild

En lägesbild är ett urval av särskilt viktiga aspekter från den tillgängliga informationsmängden, i form av beskrivningar och bedömningar före, under och efter en händelse.

Vad har hänt? Lägesbild	Vad är gjort?	Vad ska göras?	Av vem
Vad? När? Var? Drabbade? I vilken omfattning?	Notera vilka åtgärder som genomförts som påverkar lägesbilden.	Skriv upp vilka åtgärder/aktiviteter som ska genomföras – ta bort dem/stryk allt eftersom de blir gjorda. De aktiviteter som påverkar lägesbilden flyttas över till fältet "Vad är gjort?".	
Aktiverade resurser Swedavia: Externa:			

4.4 Rollbeskrivningar

4.4.1 Beslutsfattare

Beslutsfattaren ansvarar för att, i frågor relaterade till händelsen, löpande fatta beslut som rör flygplatsens trafikala och operativa drift, med målsättningen att så snart som möjligt återföra verksamheten till ordinarie drift. Beslutsfattaren ansvarar även för att föredra, eller låter föredra, för flygplats- och koncernledning kring lägesbild, mål, inriktning etc. samt frågor som kräver avdömning.

4.4.2 Stabschef

Stabschefen ansvarar för att leda, samordna och följa upp krisledningsstabens arbete i enlighet med beslutsfattarens mål och inriktning. Stabschefen är ansvarig för att det finns en tydlig rollfördelning i staben och att säkerställa stabens uthållighet över tid. Stabschefen kan själv fatta beslut i frågor som rör händelsen efter delegering från beslutsfattaren. Stabschefen sammanfattar stabens arbete och rapporterar situationen samt hanteringsmöjligheter till beslutsfattaren.

Rollen som Stabschef kan ibland kombineras med Beslutsfattare

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

4.4.3 Operativ samordnare

Den operativa samordnaren utgör krisledningsstabens direkta länk mot den minutoperativa ledningen. Den operativa samordnaren ansvarar för att ta emot lägesrapporter, samverkans- och resursbehov som rapporteras från den minutoperativa ledningen och rapporterar dessa till krisledningsstaben på flygplatsoperativ nivå, samt delger den minutoperativa ledningen direktiv, beslut och inriktning som staben arbetar fram.

4.4.4 Dokumentation

Dokumentationsfunktionen utgör ett stöd för hela krisledningsstaben men i synnerhet till stabschefen och dennes förutsättningar att leda arbetet framåt och följa upp aktiviteter, åtgärder och beslut. Dokumentationsfunktionen ansvarar bl.a. för att föra händelselogg över händelsens utveckling och hantering samt föra en överskådlig lägesbild över händelsen och dess utveckling inklusive arbetsplaner och annan dokumentation. Samtliga krisledningsstabens funktioner ansvarar för att kontinuerligt rapportera till dokumentationsfunktionen.

4.4.5 Verksamhetsanalys

Funktionen Verksamhetsanalys ansvarar för att kartlägga händelsens kort- respektive långsiktiga konsekvenser för den verksamhet som bedrivs på flygplatsen. Funktionen ska även beakta och analysera alternativa händelseutvecklingar och konsekvenserna av olika beslut. Kortfattat syftar analyserna till att flygplatsen ska kunna återgå till normal drift så snart det är möjligt. Funktionen har möjlighet att hämta (special-)kompetens och information från den ordinarie organisationen liksom från externa aktörer.

4.4.6 Extern samverkan

Funktionen Extern samverkan ansvarar för att planlägga och genomföra samverkan med de externa aktörer som är inblandade i hanteringen av händelsen t.ex. flygplatsaktörer, myndigheter och övriga samhällsaktörer såsom polis, räddningstjänst, sjukvård, kommunen m.fl. som flygplatsen inte samverkar med minutoperativ nivå.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

4.4.7 HR

HR-funktionen ansvarar bl.a. för att säkerställa att Swedavias personal erhåller adekvat stöd från relevanta resurser, att personalfrågor såsom ersättning, arbetstid, arbetsmiljö och rättigheter beaktas samt för att säkerställa Swedavias bemanningskontinuitet.

4.4.8 Logistik

Logistikfunktionen ansvarar för att, med bakgrund i de behov av materiella och infrastrukturella resurser som händelsen ger upphov till, aktivera, organisera, funktionssäkra och samordna de olika materiella och infrastrukturella resurser som finns tillgängliga t.ex. lokaler, transporter, sambands- och kontorsutrustning, etc. Funktionen ska även inventera vad som förbrukats under händelsen och tillse att utrustningen återställs efter händelsen.

4.4.9 Jourhavande kommunikationsansvarig (JK)

Koncern Marknad & Kommunikation ansvarar för intern och extern kommunikation i Swedavia. Vid händelser, störningar och kriser som avviker från normal verksamhet agerar avdelningen via rollen Jourhavande kommunikationschef (JK).

JK ansvarar för att - vid händelser, störningar och kriser - hantera intern och extern kommunikation (själv eller genom delegering) och förse organisationen och flygplatserna med Swedavias aktuella budskap.

En viktig motpart för JK är vad vi kallar ”den ansvarige på plats” - en flygplatschef, en jourhavande flygplatschef, en Airport Duty Manager eller en beslutsfattare i krisledningen om krisorganisationen aktiverats. Det är en person som befinner sig på aktuell flygplats och kan ge JK en aktuell bild av läge och behov.

I JK-rollens ansvar ligger att författa och initiera publicering av de interna och externa budskapen i digitala kanaler samt förse pressjouren med uppdaterad information.

Vidare ansvarar JK för att stötta de funktioner inom Swedavia som i sina yrkesroller möter resenärer och allmänhet; kundtjänst, informationsdiskar, terminalvärdar och annan frontpersonal. Det handlar om att stötta med uppdaterade budskap samt förmedla eventuella kontaktpersoner eller uppgifter för hänvisning av inkommande samtal.

När krisledningsstab initierats, bemannar JK kommunikationsrollen i staben på plats eller per telefon, eller arbetar i nära kontakt med den person som bemannar kommunikationsrollen.

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

4.4.10 Övriga viktiga befattningar på Visby Airport på minutoperativ nivå

- Ansvarig på minutoperativ nivå (ADO)
- Insatsledare
- Platschef i centrum som kan upprättas vid kris.
- Emergency Coordinator (ECO)

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5 SAMVERKAN

5.1 Samverkan med externa parter

Hur Swedavia hanterar en allvarlig händelse eller kris hänger samman inte bara hur vi agerar utan resultatet av en insats beror även på hur andra aktörer agerar. Ofta har flygplatsen en samordnande roll. Swedavias samverkan och samordning med andra aktörer är därför central. Samverkan och samordning grundläggs i vardagen och befästs under gemensamma utbildningar och övningar men även genom daglig kontakt i vardagen.

5.1.1 Flygtrafikledningen

Mellan flygplatsen och flygtrafikledningen finns ett avtal upprättat avseende flygtrafiktjänst. Avtalet reglerar bl.a. ansvarsförhållanden och samverkan.

Flygtrafikledningen på flygplatsen har en viktig samverkansfunktion. Chef för flygtrafikledningen lokalt på flygplatsen (CATS) meddelas av operativ flygledare. Det är CATS som beslutar om flygtrafikledningen ska skapa en krisledningsstab. Lägg till lokala förutsättningar. Exempel: Beskriv roll, ansvar, mandat, organisation, nyckelfunktioner, samverkan och samordning samt kontaktytor med flygplatsens krisledningsorganisation. Vid behov kan flygtrafikledningen avdela en person eller funktion som verkar som samverkansperson i Swedavias krisledningsorganisation.

5.1.2 Flygbolag

Flygbolagen har en egen krisledningsorganisation. Flygbolagen utser en funktion som leder krisledningsarbetet, vilket ofta motsvarar flygbolagets stationschef el. motsv. Denne skapar en krisledningsstab vid en kris eller allvarlig händelse. Krisledningsstaben kan upprättas både lokalt och på annan ort. Vid behov kan flygbolaget avdela en person eller funktion som verkar som samverkansperson i Swedavias krisledningsorganisation. Samverkan mellan flygbolagen och flygplatsens krisledningsorganisation sker via rollen ECO och ”Extern samverkan”

5.1.3 Handling och expeditionstjänst

Varje flygbolag som trafikerar Swedavias flygplatser är kund hos ett handlingbolag som har till uppgift att sköta all markservice som rör passagerarna och deras bagage. På Visby Airport finns inget externt handlingbolag utan handlingen sköts av Swedavia. Handlingrepresentant från Swedavia samverkar med flygbolagen i rollen som Emergency Coordinator (ECO) tills flygbolaget har egen personal på plats för vidare hantering av krisarbetet. Samverkan mellan

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

handlingen och flygplatsens krisledningsorganisation sker via rollen ECO och ”Extern samverkan”

5.1.4 Kommunal räddningstjänst

Region Gotland har enligt lagen om skydd mot olyckor antagit ett handlingsprogram för skydd mot olyckor, dels för räddningstjänst, dels förebyggande verksamhet för olyckor som kan leda till räddningsinsats. I riktlinjerna för den operativa verksamheten finns beredskapsorganisationen för Region Gotlands räddningstjänst angiven.

Räddningstjänsten på Gotland är indelad i tre distrikt (mitt, norr och syd). Räddningstjänstorganisationen består av totalt 176 personer i uttryckande tjänst. Räddningstjänsten har stationer på följande orter: Visby (heltid), Fårösund, Slite, Kräklingbo, Klintehamn, Burgsvik (RiB) samt räddningsvårn på Fårö i Dalhem och i Garda. Räddningstjänsten på Gotland leds operativt, utifrån avtal, från StorStockholms räddningscentral.

Samverkan mellan Räddningstjänsten och flygplatsens krisledningsorganisation sker via rollen Minutoperativ ledning och Operativ samverkan

5.1.5 Bevakningsentreprenör

Visby Airport sköter all bevakning i egen regi. Samverkan mellan bevakning och krisledningsorganisationen sker via rollen Minutoperativ ledning och Operativ samverkan. Extern bevakningsentreprenör kan vid behov tas in för förstärkning av säkerhetsåtgärder.

5.1.6 Polismyndigheten

Polismyndigheten svarar för polisinsats enligt Polislagen, Polisförordningen och interna planverk hos respektive polismyndighet.

5.1.6.1 Registrering av drabbade

Polisen ansvarar för registrering av drabbade. Flygplatsen ska bistå med att upplåta lokaler och utrustning.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.1.6.2 Utlämnande av passagerarlistor

Flygbolagen ansvarar för sina passagerarlistor och det är flygbolaget som beslutar om utlämnande av dessa. Passagerarlistor är sekretesshandling.

5.1.7 Landsting och sjukvård

Region Gotland är sjukvårdshuvudman (landsting). Då Region Gotland är sjukvårdshuvudman (landsting) innebär det att man även har ansvar för den katastrofmedicinska beredskapen utifrån hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens föreskrifter.

5.1.8 SOS Alarm

SOS Alarms viktigaste uppgift är att skapa ett tryggare samhälle och det gör man bl.a. med den s.k. 112-tjänsten (telefonnummer 112). Via 112-tjänsten ansvarar SOS Alarm för alarmering av ambulans, räddningstjänst (bl.a. brandkåren), polis, fjäll- och kusträddning. Samverkan mellan SOS-Alarm sker via flygtrafikledningen.

5.1.9 Rättsmedicinalverket

Biträder Polismyndigheten vid identifiering av omkomna.

5.1.10 Region Gotland

Region Gotland är både primärkommun och sjukvårdshuvudman (landsting).

Region Gotland har traditionella primärkommunala uppgifter inom områdena barnomsorg, skola och vuxenutbildning, kultur, fritid, äldre- och handikappomsorg, individ- och familjeomsorg, räddnings-tjänst, avfall/återvinning, vatten, gator/vägar, parker, hamnar och miljö-/hälsoskydd.

Region Gotland har som sjukvårdshuvudman sektorsansvaret för hälso-/sjukvård, tandvård, kollektivtrafik samt kultur och därmed den katastrofmedicinska beredskapen vilket regleras i föreskrifter från Socialstyrelsen (se katastrofberedskap nedan).

Region Gotland har även det regionala utvecklingsansvaret.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.1.10.1 Krisberedskap

De uppgifter som Region Gotland (kommun och landsting) skall utföra inom krisberedskapsområdet regleras i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Mål och riktlinjer för dessa åtgärder regleras i överenskommelse mellan staten (MSB) och SKL (Sveriges kommuner och landsting) daterad 20130517 dnr MSB 2012-5541. Utifrån lagen och denna överenskommelse har Region Gotland uppgifter inom skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar vilket berör alla de områden där Region Gotland har ett ansvar.

Region Gotland har även, utifrån lag och överenskommelse, ett geografiskt områdesansvar och skall i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att:

- Olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet
- De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
- Informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas

Region Gotlands kris- och katastrofhanteringsarbete syftar till att stärka förmågan att verka och agera effektivt med optimala resurser vid en allvarlig eller extraordinär händelse.

En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting.

Region Gotland är både primärkommun och sjukvårdshuvudman (landsting) vilket innebär att vi även har ansvar för den katastrofmedicinska beredskapen utifrån hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens föreskrifter.

Region Gotlands arbete med krisberedskap omfattar mer än arbetet med uppgifterna enligt ovan nämnda lag. För att fullgöra åtagandena samordnat bedrivs ett grundläggande trygghets- och säkerhetsarbete för att åstadkomma trygghet och säkerhet för de som bor eller vistas på Gotland.

Exempel på extraordinära händelser som skulle kunna uppstå på Gotland är:

- omfattande, längre störningar på el-, vatten-, teleförsörjningen
- svåra väderstörningar (storm, snöoväder, värmebölja)
- störningar i vattenförsörjningen (avbrott, otjänligt)
- kommunikationsolyckor (flyg, båt, buss) med stort skadeutfall
- omfattande bränder

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

- allvarlig smitta
- omfattande oljeutsläpp till havs

5.1.10.2 Krisledningsorganisation

Viktiga funktioner inom Region Gotland ska fungera även vid en kris. Det kan handla om översvämning, väderstörning, en allvarlig smitta eller stor olycka.

För att Region Gotland ska kunna ge en god samhällsservice även vid kris eller stor olycka plan finns en plan för allvarlig och extraordinära händelser som beskriver hur och när Region Gotlands krisledning ska träda in.

5.1.10.3 Krisledningsnämnd

Regionstyrelsen är krisledningsnämnd i Region Gotland. Det är ordföranden, eller vid dennes förhinder, vice ordföranden i krisledningsnämnden som i samverkan med regiondirektören och tjänsteman i beredskap bedömer när en händelse är extraordinär och att nämnden ska träda i funktion.

5.1.10.4 Stab

Som stöd till nämnden finns en krisledningsstab. Den leds av regiondirektören och här ingår stabschef (tjänstgörande TiB), informationschef, stödfunktioner samt representanter från förvaltningsledningarna utifrån händelse och behov.

5.1.10.5 Tjänsteman i beredskap (TiB)

För att säkerställa Region Gotlands krisberedskap under dygnets alla timmar vid en oönskad händelse finns det en tjänsteman i beredskap (TiB). TiB har mandat från regiondirektören att agera initialt vid en allvarlig eller extraordinär händelse. Region Gotlands TiB kan nås via StorStockholms Räddningscentral eller SOS Alarm.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.1.10.6 Beredskapslägen

Krishanteringen inom Region Gotland har tre beredskapslägen.

1. **Normalläge** – händelsen hanteras inom ramen för ordinarie verksamheten inom förvaltningen.
2. **Allvarlig händelse** – händelsen kräver central och samordnad bedömning och insats. Delar av krisledningsorganisationen aktiveras och krisledningsnämnden informeras.
3. **Extraordinär händelse** – krisledningsorganisationen och krisledningsnämnden aktiveras.

Samverkan mellan Region Gotland och krisledningsorganisationen sker via rollen Extern samverkan

5.1.11 Länsstyrelsen

Under en kris ska Länsstyrelsen stödja alla samverkande myndigheter, organisationer och samhällsviktiga företag, och samordna sina insatser med övrigas. Länsstyrelsen på Gotland kan vid en kris upprätta egen krisstab och samverkan mellan Länsstyrelsen och flygplatsens krisledningsorganisation sker via rollen ”Extern samverkan”

5.1.12 Statens haverikommission, SHK

Statens haverikommission utreder olyckor och allvarliga tillbud inom civil luftfart. Det åligger flygplatshållaren att underlätta och vara ett stöd för Haverikommissionen vid genomförandet av utredning på olycks- och skadeplatsen.

5.1.13 Sjöfartsverket – Sjö- och flygräddningscentralen Joint Rescue Coordination Centre (JRCC)

Sjö- och flygräddningscentralen för hela Sverige ligger i Göteborg. Centralen är bemannad dygnet runt och ansvarar för att ta emot larm och leda insatser vid sjö- och flygräddning. Vid större händelser eller då mycket händer på en gång, kallas ytterligare personal in och man bildar en stab där medlemmarna tilldelas olika roller.

Vid en händelse där flygplanet är i luften eller inte är lokaliserat är JRCC räddningsledare. Flygtrafikledningen har kontakt med JRCC och samvekan mellan flygplatsen och JRCC sker på Minutoperativ nivå och via Operativ samverkan.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.1.14 Tullverket

Tullverket har ingen fast verksamhet på Gotland. Man har lokaler på flygplatsen och vid behov bemannas lokalerna av personal från Tullverket.

5.1.15 Försvarsmakten

Försvarsmakten har verksamhet i norra delen av flygplatsen. Mellan flygplatsen och försvarsmakten finns ett avtal upprättat avseende den militära verksamheten. Avtalet reglerar bl.a. ansvarsförhållanden och samverkan.

5.1.16 Hyresgäster

Det finns ett antal externa hyresgäster i flygplatsens terminalbyggnad och övriga byggnader på och kring flygplatsen. Hyresgästerna meddelas vid behov av flygplatsens krisorganisation.

5.1.17 Resenärer och besökare

Det är flyg- och handlingbolagen som har ansvaret för incheckade passagerare, som fysiskt befinner sig på flygplatsen. Swedavia har i egenskap som fastighetsägare ansvaret för alla besökare i terminalen.

Definition på begreppen passagerare och besökare kan för Visby Airport definieras som:

- Besökare blir passagerare när de har checkat in.
- Passagerare blir besökare när de passerar in i flygplatsens ankomsthall.

5.1.18 GOTSAM (Krissamverkan Gotland)

Region Gotland medverkar i GotSam och har tecknat överenskommelse med polisen, Försvarsmakten, Kustbevakningen och Länsstyrelsen om samverkan inom krisberedskapsområdet. Övergripande målet med den samverkan är att GotSam skall bidra till säkerhet och trygghet för befolkningen på och runt Gotland samt ett samordnat utnyttjande av resurser. Inom ramen för denna samverkan genomförs regelbundna möten dels varje fredag (TiB-möte) samt månatliga samverkansmöten (GotSam AU).

Utöver detta så delar Länsstyrelsen och Region Gotland vartannat år på ansvaret och ordförandeskapet i Krissamverkansrådet där ett stort antal myndigheter på ön medverkar.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

I krisssamverkansrådet ingår: Region Gotland, Länsstyrelsen, Polisen, SÄPO, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Svenska kyrkan, Radio Gotland, Swedavia, Trafikverket, Sjöfartsverket och GEAB.

Krisssamverkansrådet sammankallas fyra gånger per år och avhandlar frågor inom krisberedskapsområdet samt genomför fördjupningar inom vissa aktuella frågor vid dessa möten.

5.1.19 Övriga aktörer

-

5.2 Psykologiskt och socialt stöd för resenärer

Flygbolagen eller dess representant på en flygplats har det principiella ansvaret för stöd till resenärer vid en allvarlig händelse. Belastningen kan dock bli stor på flygplatsen t.ex. i fråga om behov av lokaler och andra faciliteter, större än vad ett flygbolag eller handlingbolag kan tillgodose.

Som ägare av flygplatsen ska Swedavia, som en del i Swedavias ansvar för flygets infrastruktur, bistå övriga aktörer genom att upplåta lämpliga lokaler och bidra i samverkan med övriga berörda parter.

5.2.1 Swedavias roll

Swedavias uppgift är att som logistiker ledsaga krisstödspersonal och resenärer samt i förekommande fall även anhöriga till på förhand utsedda lokaler och bistå med praktiska detaljer i samband med detta.

Flygplatsen har ett ansvar för sin egen personal gällande psykologiskt och socialt stöd. Man har ett avtal med Previas Krisstöd "K24" som är tillgängligt 24 tim. om dygnet.

K24 kompletterar flygplatsens egen krisorganisation och är specialiserad på chefshandledning och bedömning via telefon under det akuta förloppet. Utifrån gemensam bedömning och överenskommelse kan rätt psykosociala insatser planeras för behövande. För resenärer

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

5.2.2 Kommunens roll

Region Gotland leder samordning mellan aktörer inom detta område för en optimerad insats.

5.2.3 Psykiskt och socialt omhändertagande - Posom

Region Gotland har genom socialtjänstlagstiftningen ett ansvar för stöd till alla som vistas i kommunen och som drabbas vid en olycka. Ledningen för POSOM grupp ingår i Regionens krishanteringsledning.

5.2.4 Handling och expeditionstjänst

Handlingbolagen arbetar på uppdrag av flygbolagen. Det finns beskrivet i deras Emergency Plans att personal på andra stationer kan bli utkallade till att avlösa och hjälpa till på den station som är drabbad av en allvarlig händelse.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

6 LOKALER OCH TEKNISK UTRUSTNING

6.1 Brytpunkt

Förutbestämd brytpunkt vid en händelse med luftfarttyg är innanför Grind 9 vid Räddningstjänsten, Katrinelund

6.2 Ledningsplats

Någon förutbestämd ledningsplats för yttre ledning finns inte upprättad.

6.3 Lokaler/utrymmen för krisledning

Det finns en färdiginredd lokal på flygplatsen för att bedriva krisledning. Krisledningslokalen är placerad i källaren i tornbyggnaden.

6.4 Reservlokal för krisledning

Flygplatsen har ett muntligt avtal med F17G om att kunna nyttja lokaler i deras byggnad för att bedriva krisledning om flygplatsens krisledningslokal är otillgänglig.

6.5 Lokaler/utrymmen lämpade för press och media

Det finns på flygplatsen ingen förutbestämd lokal lämpade för press och media. Beroende på krisens art och omfattning hänvisas media till upprättade presscenter.

6.6 Skadeplats

Sjöfartsverkets hangar för sjöräddningshelikoptern (SAR) lämpar sig som plats för skadade. Hangaren är uppvärmd och åtkomlig för fordon från både airside och landside.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

6.7 Lokaler/utrymmen lämpade för lätt skadade och oskadade passagerare

Flygplatsens gateområde lämpar sig som lokal för lätt skadade och oskadade passagerare. Lokalen ligger lättillgänglig från airside och är tillträdesskyddad. I lokalen finns toaletter och möjlighet till mat och dryck. Möjlighet att ställa upp fältsängar finns om behov av liggande passagerare finns.

6.8 Lokaler/utrymmen lämpade för anhöriga

Ankomsthallen är planerad för anhörigcenter.

6.9 Lokaler/utrymmen lämpade för återförening

Korridoren mellan gateområdet och ankomsthallen lämpar sig för återförening.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

6.10 Lokaler/utrymmen lämpade för avlidna

Avisningshallen

6.11 Lokaler/utrymmen lämpade för flygbolag

Lokal för besättning är planerad till lunchrum bakom Swedavias servicecenter

6.12 Lokaler/utrymmen för gods

Flygplatsens maskinhall för fordon (Blåhallen)

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

6.13 Övriga lokaler/utrymmen

Förråd med materiel för upprättande av lokal för lätt skadade och oskadade finns i anslutning till krisledningsrummet.

6.14 Kommunikation och sambandsmedel

Swedavia använder markradio för kommunikation inom organisationen på minutoperativ nivå. RAKEL används vid händelser inom flygplatsräddningstjänsten och krisledningens roll Operativ samverkan. Fasta telefoner finns placerade i rummet för krisledning.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

7 ÖVNING OCH UTBILDNING

Utbildning och övning är viktiga delar i att säkerställa koncernens och flygplatsernas krishanteringsförmåga. Förutom de i tillståndskrav beslutade övningsaktiviteterna finns behov av att på olika nivåer och mot olika målgrupper säkerställa kompetens och förmåga inom krisberedskap och -hantering, för att skapa trygghet i vårt uppdrag, ansvar och roll och skapa förutsättningar för en effektiv krishantering och samverkan.

Utbildnings- och övningsverksamheten inom krishantering berör övrig verksamhet som pågår på flygplatserna, både inom de operativa delarna liksom strategiska och administrativa avdelningar och projekt, genom nyttjandet av relaterade exempel och scenarior. Scenarion bör väljas med bakgrund i de topprisker som finns beskrivna samt de framtagna kontinuitetsplanerna för olika händelser.

7.1 Utbildningsverksamhet

All utbildning syftar till att ge individen och organisationen förutsättningar att arbeta på ett särskilt sätt genom information och verktyg. Utbildningsverksamheten delas in i tre nivåer där nivåernas övergripande syfte och mål inom krishantering skiljer sig åt liksom målgrupperna. Givetvis kan nivåerna appliceras på andra områden än krisberedskap.

7.1.1 Kunskapsnivå 1 – Faktakunskaper

Det övergripande syftet med utbildningsinsats i nivå 1 är att ge grundläggande insikt i och förståelse för krishantering och krisberedskap i enlighet med det svenska krishanteringssystemet, Swedavias principer och riktlinjer för krishantering, vår roll och ansvar vid en kris och övriga aktörers ansvar och roller. Nivån riktar sig till samtliga målgrupper och kan genomföras genom webbutbildning, informativa presentationer, introduktionsutbildning m.fl.

7.1.2 Kunskapsnivå 2 – Förståelse

Det övergripande syftet med utbildningsinsats i nivå 2 är att kompetensen efter genomförd utbildning ska vara mätbar. Deltagaren ska ha god förståelse om sin roll och känna trygghet i densamma samt som stabsmedlem vara beredd att verka i sin funktion vid en krishändelse.

Nivån riktar sig till ledningsgrupp och krisledningsstabens olika funktioner särskilda funktioner med roll vid krishanteringsinsats och kan genomföras genom utbildning i stabsmetodik, presentationer med fokus på särskilt uppdrag eller arbetsuppgift, genomgång av krisrelaterade rutiner eller instruktioner m.fl.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

7.1.3 Kunskapsnivå 3 – Tillämpning

Det övergripande syftet med utbildningsinsats i nivå 3 är att kompetensen efter genomförd utbildning ska vara mätbar samt att deltagare ska vara beredd att verka i en funktion vid en krishändelse.

Nivån riktar sig till krisledningsstabens funktioner och särskilda funktioner med en roll vid krishanteringsinsats och kan genomföras genom riktade utbildningsinsatser relaterade till erfarenheter från övningar och verkliga händelser, utbildningar i särskilt arbetssätt och – metodik m.m.

7.2 Övningsverksamhet

Genom övningsverksamheten ges tillfälle till att pröva arbetssätt och rutiner, larmkedjor och samverkan för att skapa förutsättningar för olika funktioner att känna sig trygga i sina roller vid kris samt genom praktiska genomgångar identifiera styrkor och svagheter i organisation, dokumentation, kommunikation, lokaler, utrustning och samverkan.

Enligt EASA-regelverket ska en fullskaleövning ("full scale emergency exercise") genomföras vartannat år. Mellanliggande år ska övningar genomföras för att omhänderta avvikelser som uppkommit under fullskaleövningen.

Även övningsverksamheten delas in i tre nivåer där nivåernas övergripande mål och syfte skiljer sig åt.

7.2.1 Färdighetsnivå 1 – Med handledning, informativ och lärande aktivitet

Det övergripande syftet är att befästa arbetssätt och skapa trygghet i olika funktioner och roller. Deltagare ska kunna verka i egen funktion efter övningen. Utöver detta ska deltagare även kunna identifiera styrkor och utvecklingsområden i organisation och dokumentation, lokaler och utrustning. Målgruppen är krisledningsstabens funktioner, särskilda funktioner med roll vid krishanteringsinsats samt ledningsgrupp.

Exempel på genomförande kan vara riktade utbildningsinsatser relaterade till erfarenheter från övningar och verkliga händelser, utbildningar i särskilt arbetssätt eller -metodik, workshops med syftet att vidareutveckla arbetssätt m.m.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

7.2.2 Färdighetsnivå 2 – Själständigt genomförd aktivitet

Det övergripande syftet är att befästa arbetssätt och skapa trygghet i olika funktioner och roller. Ett exempel på detta är praktiska tester av befintliga planer och rutiner. Deltagare ska kunna verka i egen funktion men även förstå andras funktioner efter övningen. Utöver detta ska deltagare även kunna identifiera styrkor och utvecklingsområden i organisation och dokumentation, lokaler och utrustning.

Målgruppen är krisledningsstabens funktioner, särskilda funktioner med roll vid krishanteringsinsats och samverkande aktörer. Exempel på genomförande kan vara uppstartsövningar, samverkansövningar i skrivbordsform, samverkansövningar utan fältmoment m.m.

7.2.3 Färdighetsnivå 3 – Med förtrogenhet och utan begränsningar genomföra aktiviteter

Det övergripande syftet är att befästa arbetssätt och skapa trygghet i olika funktioner och roller. Ett exempel på detta är praktiska tester av befintliga planer och rutiner samt samverkan internt och externt. Deltagare ska kunna verka i egen funktion men även förstå andras funktioner efter övningen. Utöver detta ska deltagare även kunna identifiera styrkor och utvecklingsområden i organisation och dokumentation, lokaler och utrustning.

Målgruppen är krisledningsstabens funktioner, särskilda funktioner med roll vid krishanteringsinsats och samverkande aktörer med fokus på aktiv samverkan. Exempel på genomförande kan vara regionala samverkansövningar, fullskaleövningar ("full scale") och samverkansövningar med fältmoment.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

8 KRISKOMMUNIKATION

Koncern Marknad & Kommunikation är konsultativ och stödjande part på strategisk nivå och ansvarar för koncernens gemensamma kris- och beredskapskommunikation samt för övergripande budskapsformulering.

Flygplatschef/verksamhetschef på respektive flygplats eller helägt dotterbolag ansvarar för den egna kris- och beredskapskommunikationen inklusive flygplats/dotterbolags specifika budskap, med stöd från den gemensamma organisationen för kommunikationsberedskap (jourhavande kommunikationschef och pressjour).

Alla organisationer kan råka ut för oplanerade händelser och kriser. Därför behöver vi förbereda oss på hur vi ska agera och kommunicera när Swedavia råkar ut för ett sådana händelser. Hur en organisation kommunicerar när en kris eller allvarlig händelse uppstår har ofta en central betydelse för hur händelsen uppfattas och vilka följder den får. Genom en tydlig struktur för kriskommunikation skapar vi ett gemensamt förhållningssätt för hela Swedavia inklusive dotterbolag. Målet med kriskommunikationen är att värna Swedavias verksamhet, förtroendekapital och varumärke. När krisens akuta del är över blir uppgiften att hantera en återgång till normalläge samt att bedöma vilka eftervårdande insatser som kan behövas. Genom att vara väl förberedda kan vi få kontroll över situationen, och tack vare detta kanske situationen inte upplevs som en kris i ordets rätta betydelse utan mer som en förberedd men icke önskvärd händelse. När vi gemensamt lyckas ge tydliga besked kan vi vinna respekt och trovärdighet för vårt arbete och vår organisation även i en svår kris. Då blir vägen tillbaka från krisen så mycket kortare och enklare.

Strategi

Att direkt skaffa sig en lägesbild och snarast därefter informera snabbt till relevanta målgrupper, men endast fakta och bekräftad information som är enkel att förstå. Information om händelsen och situationen, hur den påverkar berörda, samt på vilket sätt insatser sker för att hantera händelsen ska också ingå.

Brist på information ger grund för rykten och spekulationer samt skapar stor irritation, både internt och externt. I många lägen tar det lång tid att få en fullständig lägesbild. I sådana situationer är det bättre att delge den information som finns och ange vad som saknas, snarare än att vänta på en fullständig bild.

Under ett krisförlopp kan informationsspridning och uppdatering av lägesbilden ta lång tid. Då kan irritationen växa och rykten uppstå och spridas. I situationer med stor efterfrågan på information trots att inga nya uppgifter finns, är det bättre att regelbundet gå ut med att läget är oförändrat, än att inte informera alls.

Enhet
Visby

Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

9 REVISIONSPLAN

Denna handbok ska revideras minst en gång årligen av kriskoordinator.

Enhet
Visby

 Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

 Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

10 ORDLISTA

ORD	BESKRIVNING
Aktör	Formell organisation, antingen privat eller offentlig, eller ett spontant socialt nätverk, som har betydelse för hanteringen av samhällsstörningar.
Aktörsgemensam	Något blir aktörsgemensamt när flera aktörer ska verka tillsammans. Det kan handla om att förstå uttryck på samma sätt, upprätta eller samutnyttja resurser eller ingå i en och samma process, till exempel en samverkanskonferens. Hanteringen av samhällsstörningar blir aktörsgemensam när mer än en aktör är inblandad och när relationer uppstår mellan dessa aktörer för att hantera händelsen.
Expeditionstjänst	Tjänster och service i anslutning till resenärens vistelse i terminal.
Ground handling	Markttjänst, en tjänst som erbjuds flygbolag för att hantera service i relation till flygplanets vistelse på mark.
Handlingbolag	Företag som säljer markttjänst till flygbolag.
Helhetssyn	Ett förhållningssätt som utgår från aktörers skyldighet att stödja och samverka med varandra, för att värna samhällets skyddsvärden på bästa sätt. Att ha en helhetssyn innebär att känna ansvar för mer än den egna uppgiften och att se sin egen och andra aktörers hanteringar som en helhet, för att tydligt bidra till att helheten använder samhällets samlade resurser effektivt.
Informationsdelning	Olika former av aktiviteter, med eller utan systemstöd, där information inhämtas, utbyts och förmedlas mellan aktörer i syfte att skapa förståelse för vad som har inträffat och vilka relevanta åtgärder som behöver vidtas.
Inriktning	Orientering av tillgängliga resurser mot formulerade mål. Inriktning är en effekt hos de resurser som hanterar samhällsstörningar. Varje aktör har alltid en egen inriktning. När flera aktörer fungerar

Enhet
Visby

 Upprättat av
Westfält Joakim
(Visby)

 Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

	tillsammans finns det också en aktörsgemensam inriktning.
Kris	En händelse som kraftigt avviker från det normala, beräknas få mycket stora konsekvenser på flygplatsdriften, utgör en mycket allvarlig risk för eller hot mot människors liv och fysiska och/eller psykiska hälsa samt där redan inkallade resurser inte räcker till.
Lägesanalys	Organiserad aktivitet för att strukturerat analysera händelsen, dess konsekvenser och samverkan vid samhällsstörningar. Lägesanalysen kan genomföras både aktörsinternt och aktörsgemensamt och bygger på antingen en aktörspecifik lägesbild eller en samlad lägesbild.
Lägesbild	En aktörs urval av särskilt viktiga aspekter från den tillgängliga informationsmängden, i form av beskrivningar och bedömningar före, under och efter en händelse. Se även Samlad lägesbild.
Mandat	Den juridiska grund för ledning som följer av lag, uppdrag och ansvar. Mandat kan antingen vara svaga (begränsade möjligheter till inflytande eller stort tolkningsutrymme) eller starka (stora möjligheter till inflytande och litet tolkningsutrymme). När mandat saknas kan en aktör ändå utöva ledning grundat på överenskommelse.
Marktjänstbolag	Se handlingbolag.
Rutin	Angivet sätt att utföra en aktivitet eller en process.
Samhällsstörningar	De företeelser och händelser som hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.
Samlad lägesbild	Ett urval av information från flera aktörers lägesbilder som ger en överblick av de medverkande aktörernas syn på den inträffade händelsen. En samlad lägesbild kan bestå av information och ge uttryck åt perspektiv som inte nödvändigtvis delas av alla aktörer. En samlad lägesbild

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

	ersätter inte de aktörsspecifika lägesbilderna utan är istället kompletterande.
Samordning	Anpassning av aktiviteter och delmål så att tillgängliga resurser kommer till största möjliga nytta. Samordning handlar om att aktörer inte ska vara i vägen för varandra, och hjälpa varandra där det går. Samordning är en effekt hos de resurser som hanterar samhällsstörningar.
Samverkan	En funktion som, genom att aktörer kommer överens, åstadkommer inriktning och samordning av tillgängliga resurser.
Styrande dokument	Ett specificerande dokument som beskriver tvingande krav för verksamheten. Styrande dokument kan dels vara interna; ex policy och instruktioner, regelverk (AR) eller en befattningsbeskrivning, och dels externa; t.ex. regelverk och föreläggande från myndighet.

Enhet
VisbyUpprättat av
Westfält Joakim
(Visby)Godkänd
Gunnar
Jonasson
(Visby)

Referens

Sekretess

BILAGA 2**TELEFONLISTA****Swedavia Visby Airport**

Befattning	Namn	Mail	Telefonnummer
Flygplatschef	Gunnar Jonasson	gunnar.jonasson@swedavia.se	010-10 95 211
Driftchef	Roger Johansson	roger.johansson2@swedavia.se	010-10 95 208
Safety Manager / Riskkoordinator	Ulf Johansson	ulf.johansson@swedavia.se	010-10 95 226
Miljöchef	Lisa Larsson	lisa.larsson@swedavia.se	010-10 95 260
Säkerhetschef / Kriskoordinator	Joakim Westfält	joakim.westfalt@swedavia.se	010-10 95 228
Verksamhetsspecialist flygplatsräddningstjänst	Joakim Ruthström	joakim.ruthstrom@swedavia.se	010-10 95 206
Anläggningskoordinator	Johan Lagerstrand	johan.lagerstrand@swedavia.se	010-10 91 422

Operativa funktioner Swedavia

Befattning	Namn	Mail	Telefonnummer
ADO (Airport Duty Officer)			010-10 95 220
Insatsledare			010-10 95 212 0708-363 112
Expeditionstjänst		vby.groundhandling@swedavia.se	010-10 95 250
Bevakning			010-10 95 222

Flygbolag

Befattning	Namn	Mail	Telefonnummer
Kontaktuppgifter till flygbolag finns hos Swedavia Visby flygplats			